

i na nábytku), svatých obrázků, grafických zpodobení poutníků, drobných devocionálií atd.

Ostatní oddíly jsou „profánní“. Ten, který je nazván *Co nás spojuje*, je zřejmě návštěvnický nejvíce atraktivní. Na ploše bílého jídelního stolu je promítána sekvence běžného „rakouského“ a „českého“ tradičního denního jídelníčku od snídaně do večeře. Jídlo je na talíř servírováno tak trochu systémem „stolečku, prostří se“. Potom se objeví ruce jedlika (jedny upracované a trochu špinavé, druhé v bílých manžetách a s prstenem), které se vypořádávají s porceleny podle svého sociálního zařazení a regionální a etnické příslušnosti. Dvojazyčný slovní doprovod vysvětluje, co je právě konzumováno, a návštěvník se může na okolních panelech seznámit se slovy německého původu, užívanými běžně v češtině k označení potravin a jídel a samozřejmě také s názvy českými, které zdomácněly v němčině.

Další část je věnována prostředí kuchyně, kuchařským knihám a osobnostem některých kuchařek, nádobí, náčiní, nábytku a výzdobě, samozřejmě včetně vyšívaných kuchyňských nástěnek (opět dvojazyčných, někdy až zrcadlově podobných). Tady se přímo nabídlo dobové propojení s dalším významným nápojem, kávou, opět ve spojení s nářadím k pražení, mletí, vaření a se stolním nádobím, s vídeňskou kavárenskou tradicí i se zvykem pít náhražkového „kafe“, rozšířeným v celé populaci od 19. století.

Poslední oddíl se v kruhu vrací k nápoji pro jižní Moravu nejtýpějšímu, k vínu, jeho pěstování a ošetřování, k jeho místu v kulturní tradici i k jako ekonomické komoditě.

Výstavu, která byla realizována v součinnosti s Centrálou cestovního ruchu – Jižní Morava a v rámci operačního programu Evropská územní spolupráce Rakousko – Česká republika 2007–2013, provází na kvalitním papíře tištěný dvojazyčný katalog s texty autorky výstavy Jany Dvořákové, dále Konrada Köstlina, Václava Malovického a Vladimíry Seidlové.

Výstava je projektována jako putovní, objeví se také ve Willersdorfu a v Telči.

Irena Štěpánová (FF UK Praha)

SOUTHEAST EUROPEAN (POST) MODERNITIES. 6. KONFERENCE THE INTERNATIONAL ASSOCIATION FOR SOUTHEAST EUROPEAN ANTHROPOLOGY – INASEA V ŘEZNĚ (28. 4. – 1. 5. 2011)

The International Association for Southeast European Anthropology (InASEA) vznikla v roce 2000 na institucionálních základech Asociace pro antropologii Balkánu (ABA). Její počátky jsou spojeny s výrazně interdisciplinárním charakterem přístupu k soudobým sociokulturním procesům v teritoriu jihovýchodní Evropy. Již 6. setkání badatelů (ponejvíce působících na poli sociální antropologie, etnologie, folkloru, historické antropologie a sociologie) hostila Filozofická fakulta Univerzity v Řezně, kde působí také současný předseda InASEA prof. Ulf Brunnbauer. Zatímco ústředním tématem předchozích konferencí InASEA byl zejména regionalismus a regionální identita (Timișoara 2007) a migrace do/z

jihovýchodní Evropy a z ní vycházející problematika interkulturní komunikace, sociální změny a transnacionálních vazeb (Ankara 2009), letošním pojátkem se stala společenská transformace ve sledovaném teritoriu po pádu komunistických režimů v letech 1989–1990.

Jeden ze zásadních příspěvků (*Can Reflection on Modernity be Modern again in Post-Post-modern Southeast Europe?*) přednesl Slobodan Naumović z bělehradské univerzity, který shrnul současné problémy, které před sociálněvědními badateli při studiu (post)post-modernity (či late-modernity, second-wave modernity) vyvstávají. Především naznačil jistou „unáhlenost“ Fukuyamovy teze o konci historie, který měl vyústit do vítězného neoliberálního triumfu. Hluboké změny společnosti ve všech sociálních sférách sledovaného regionu navrhl sledovat optikou „westernizace“ či „konzumizace“ jihovýchodní Evropy, přičemž neopomenul zdůraznit fakt nastoupeného procesu demokratizace společnosti po pádu komunismu, znamenající přesuny politické moci či redistribuci majetku. Právě možnému uchopení širokých podob dopadu kapitalismu se věnovalo hned několik dalších příspěvků s velmi živými diskusemi.

Jednotlivé souběžně probíhající panely řešily zejména otázku vztahu současnosti (období demokracie, post-socialismu, postmodernity) k éře předcházející. Několik příspěvků rumunských antropologů (Bogdan Iancu, Raluca Nagy, Monica Stroe) sledovaly v závislosti na teoretickém odkazu E. Hobsbawna a T. Rangera (1983) proměny v každodenním životě obyvatel rumunských regionů Bucovina,

Maramureș, Transylvania či v dunajské deltě, způsobené rozvojem turismu. Široce akceptovanou tezi o „vynalézání tradic“ aplikovali na jednotlivé lokality, které vlivem turismu a rozvojem nových sociálních sítí byly nově re-definovány. Velmi zajímavý a hojně diskutovaný panel *Nové a tradiční formy religiozity* řešil religiozitu v sociálních sítích (např. na Cyberspace – Laura Iliescu) či problémy aplikace soudobých teorií sociologie náboženství sledujících procesy modernizace na náboženském poli (nejvíce v prezentacích byla citována jména G. Davie, D. Hervieu-Léger, T. Luckmann, J. Casanova). Například příspěvek Nicolae Staaba poukázal na velmi omezené užití teoretických konceptů zmíněných sociologů (tvořících spolu s dalšími současný kánon studia zbožnosti v západní Evropě) na území Rumunska a naznačil nutnost diskutovat vztah „západní teorie“ a „východní praxe“.

Konference bezezbytku splnila svůj cíl a jasně ukázala, jak jsou tato mezinárodní setkání a diskuse nad sociokulturními fenomény neznajícími hranice národních států důležitá pro kladení dalších relevantních otázek spojených s hlubokými společenskými proměnami v prostoru jihovýchodní Evropy. Za tuto příležitost, ale též skvělou organizací akce, kde se svými referáty vystoupilo přes 130 účastníků, patří pořadatelům poděkování. Vybrané příspěvky vyjdou v tištěné podobě v reprezentativní revue *Ethnologia Balkanica* v průběhu příštích dvou let.

Michal Pavlásek (EÚ AV ČR, v. v. i.)